

SPIS TREŚCI

WSTĘP	7
Rozdział 1	
POJĘCIE I CHARAKTERYSTYKA GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ	9
1.1. Pojęcie i geneza gospodarki żywnościowej	9
1.2. Czynniki kształtujące rozwój gospodarki żywnościowej	11
1.3. Gospodarka żywnościowa a agrobiznes	12
1.4. Struktura gospodarki żywnościowej	14
1.4.1. Struktura dziedzicowo-gałęziowa	14
1.4.2. Struktura własnościowa gospodarki żywnościowej	17
1.4.3. Struktura instytucjonalno-organizacyjna	17
Literatura	18
Rozdział 2	
ZWIĄZKI GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ Z GOSPODARKĄ NARODOWĄ	19
2.1. Gospodarka żywnościowa	19
2.1.1. Miejsce gospodarki żywnościowej w rozwoju cywilizacyjnym	19
2.1.2. Udział gospodarki żywnościowej w tworzeniu dochodu narodowego (zasoby i zatrudnienie)	19
2.1.3. Zatrudnienie w gospodarce żywnościowej	20
2.1.4. Majątek trwały w gospodarce żywnościowej	22
2.2. Miejsce rolnictwa w gospodarce narodowej	23
2.2.1. Istota wzajemnych powiązań rolnictwa z gospodarką narodową	23
2.2.2. Formy przejawiania się związków rolnictwa z gospodarką narodową	25
2.2.2.1. Udział rolnictwa w tworzeniu dochodu narodowego	26
2.2.2.2. Udział rolnictwa w zatrudnieniu	26
2.2.3. Rola rolnictwa w kształtowaniu poziomu życia i ogólnej równowagi rynkowej ..	29
2.3. Równowaga między rozwojem rolnictwa a rozwojem gospodarki narodowej	31
Literatura	34
Rozdział 3	
KWESTIE STRUKTURALNE W GOSPODARCE ŻYWNOŚCIOWEJ (na przykładzie rolnictwa)	35
3.1. Istota przemian strukturalnych w rolnictwie polskim	35
3.1.1. Treść i cele przemian strukturalnych	35
3.1.2. Mechanizm i główne kierunki przemian strukturalnych	37
3.1.3. Finansowanie przemian strukturalnych	39
3.2. Stan i przemiany strukturalne w rolnictwie polskim	41
3.2.1. Struktura agrarna i własnościowa	41
3.2.2. Struktura demograficzna	42

3.3. Strukturalne aspekty rozwoju rolnictwa polskiego w procesie dostosowawczym do standardów UE	43
3.3.1. Przemiany strukturalne w rolnictwie jako element programu integracyjnego ...	43
3.3.2. Rolnictwo Unii Europejskiej jako wzorzec integracji	45
3.3.3. Zmiany w technologiach produkcji żywności – poziom i struktura kapitału	46
3.3.4. Źródła finansowania nakładów kapitałowych w rolnictwie	47
3.3.5. System ochrony rynku	49
3.3.6. Rozwój społeczności wiejskich	49
Literatura	50

Rozdział 4

PROCESY REPRODUKCJI W GOSPODARCE ŻYWNOŚCIOWEJ (na przykładzie gospodarki rodzinnej)	51
4.1. Podstawowe założenia	51
4.2. Specjalizacja i skala produkcji jako podstawowy czynnik kształtujący procesy reprodukcji w rolnictwie	52
4.2.1. Pojęcie specjalizacji i skali produkcji	52
4.2.2. Specjalizacja a uproszczenie gospodarowania (produkcji)	56
4.2.3. Związek specjalizacji z procesem kooperacji (integracji)	57
4.2.4. Cele i korzyści specjalizacji	59
4.2.5. Mierniki specjalizacji	63
4.2.6. Układy specjalizacji w rolnictwie	63
4.3. Gospodarstwa indywidualne wobec otoczenia rynkowego	65
4.3.1. Istota i specyfika gospodarstw chłopskich	65
4.3.2. Cechy specyficzne i status gospodarstwa chłopskiego	65
4.3.3. Sytuacja ekonomiczno-produkcyjna gospodarstw chłopskich w procesie urynkwienia	67
4.3.4. Zmiany organizacyjno-instytucjonalne w otoczeniu gospodarstw chłopskich ...	70
4.3.5. Przyszłość gospodarstwa chłopskiego jako przedsiębiorstwa i gospodarstwa domowego	72
4.4. Poziom i struktura produkcji w badanych gospodarstwach	73
4.4.1. Poziom i struktura produkcji w latach 1989-1994	73
4.4.2. Czynniki kształtujące poziom i strukturę produkcji (podstawowe współzależności)	76
4.4.2.1. Zasoby siły roboczej	76
4.4.2.2. Nakłady materialne	78
4.4.2.3. Poziom akumulacji	79
4.4.2.4. Poziom produkcji żywca wieprzowego	80
4.4.2.5. Poziom produkcji żywca bydłowego i mleka	81
4.5. Tworzenie i podział dochodu (wydolność dochodowa, poziom akumulacji i konsumpcji)	82
4.5.1. Uwagi ogólne	82
4.5.2. Regionalne i obszarowe zróżnicowane możliwości reprodukcyjnych gospodarstw ..	86
4.5.3. Jakość użytków rolnych	90
4.5.4. Zasoby siły roboczej	92
4.5.5. Skala produkcji końcowej	94
4.5.6. Skala produkcji żywca wieprzowego, wołowego i mleka	95
4.5.7. Poziom dochodu osobistego	95

4.5.8. Poziom akumulacji	99
4.5.9. Wnioski końcowe	99
Literatura	103

Rozdział 5

EKONOMICZNE ASPEKTY PRZETWÓRSTWA ROLNO-SPOŻYWCZEGO	104
5.1. Przemysł rolno-spożywczy jako ogniwo gospodarki żywnościowej	104
5.2. Rodzaje przemysłu rolno-spożywczego	106
5.3. Rola przemysłu rolno-spożywczego jako integratora w gospodarce żywnościowej ...	108
5.4. Przemysł spożywczy w warunkach gospodarki rynkowej – procesy prywatyzacyjne .	109
5.5. Efektywność (rentowność) przetwórstwa rolno-spożywczego	111
5.5.1. Miary efektywności	111
5.5.2. Czynniki kształtujące efektywność (rentowność) przemysłu rolno-spożywczego	115
Literatura	116

Rozdział 6

HANDEL ZAGRANICZNY JAKO OGNIWO GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ .	117
6.1. Znaczenie handlu zagranicznego produktami rolno-spożywczymi	117
6.2. Zewnętrzne i wewnętrzne uwarunkowania rozwoju handlu zagranicznym artykułami rolno-spożywczymi	119
6.2.1. Uwarunkowania zewnętrzne	120
6.2.2. Uwarunkowania wewnętrzne	121
6.3. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi a procesy integracyjne z UE ...	123
6.3.1. Podstawowe tezy	123
6.3.2. Konsekwencje Umowy o Stowarzyszeniu ze Wspólnotami Europejskimi	124
6.3.3. Ochrona rynku rolnego – interwencjonizm w gospodarce żywnościowej	126
Wykaz skrótów nazw międzynarodowych organizacji ekonomiczno-finansowych i spo- łeczno-politycznych	130
Literatura	131

Rozdział 7

BEZPIECZEŃSTWO ŻYWNOŚCIOWE – EKONOMICZNE ASPEKTY KON- SUMPCJI	132
7.1. Pojęcie i zakres bezpieczeństwa żywnościowego	132
7.2. Ekologiczny rozwój rolnictwa	134
7.2.1. Pojęcie ekologicznego rozwoju rolnictwa	134
7.2.2. Podatki ekologiczne jako opcja polityki rolnej UE	134
7.2.2.1. Koncepcja podatków ekologicznych	134
7.2.2.2. Zalety i wady podatków ekologicznych w rolnictwie	136
7.2.2.3. Interwencjonizm w zakresie metod produkcji rolniczej	136
7.3. Czynniki kształtujące poziom i strukturę konsumpcji żywności	139
7.3.1. Wielkość gospodarstwa	139
7.3.2. Poziom dochodu osobistego	141
7.3.3. Poziom akumulacji	143
7.3.4. Zasoby siły roboczej	144
Literatura	144
Zestaw pytań do zaliczenia przedmiotu	145